

ફિરોજી નાટક ગાયન

જેમાં

૨૨૦૪

પારશી નાટક મંડળીના

દુખી ગુલ

પૈસાના પુંજરીઓ

અને

ખરીદેલો ખાવીંદ.

એ ત્રણ ખેલોમાં ગવાતાં ગાયન સમાવ્યાં છે.

અનાવનાર

ફિરોજશાહ ફરતખત ખાટલીવાલા.

ભાગ ૧ લો.

મુ'બઈ.

શ્રી બાંબે જામજમશેદ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ કંપની લિમિટેડ.

૧૮૮૪.

કિમ્મત આના બે.

૨૨૦૪

ફિરોજી નાટક ગાયન

જેમાં

પારશી નાટક મંડળીના

દુખી ગુલ

પૈસાના પુંજરીઓ

અને

ખરીદેલો ખાવીંદ.

અ ત્રણ ખેલોમાં ગવાતાં ગાયન સમાવ્યાં છે.

અને આગળના

ખેનાવનાર

ફિરોજશાહ ફરતખજી બાટલીવાલા.

ભાગ ૧ લો.

મુ'બદ્દ.

શ્રી ઓળે જીવેજીમરોદ મિલિમ પરેસ કંપની લિમિટેડ.

૧૮૮૪.

ફિરોજશાહ બાટલીવાલા.

૨૨૦૪

આ મેરે જાચન મેને ૧૮૪૭ ના ૨૦ મા તથા મેને ૧૮૬૭ ના
૨૫ મા કાયદા પ્રમાણે રેજીસ્ટર કરાવી, મધણા હેઠે
જનાવનારે પોતાને સ્વાધીન રાખ્યાછે.

સાંકળિયું.

અરે હો જગવાલી સુત અરજી.	૮
આજ આગ લાગિછે જુદાઈની આ તનમાં ...	૧૫
ઓ ખુદા હવે શું કરું ...	૯
કૃષ્ણ કૃષ્ણો ફરેમે ન કોઈ ...	૮
કલજુગ તારી રચના ન્યારી ભેદ ભરીછે ભારી રે...	૨૧
કહાણી શું કહું હું મારી ...	૨૪
ખુશાલ રહેજો જોડું કાપમ હોજો શાદી બહાર મુખારક ...	૨૩
ખુશી ખુરમી ફરે યારો અહાહાહા અહોહોહો...	૧૬
જગત સુખ નાગિ મમાન ન કોઈ...	૨૭
જગમાં ખોયો જન્મ જેણે પ્રીત નહિ કરી ...	૫
જગમાં નહિ કોઈ વફાઈ મલે ...	૭
જગમાં ભરીછે જુઠી કંગાઈ...	૨૩
જુની આંખે નવો ઢંગ આ જુવો જમાનાનો...	૨૧
તમમાં લાગી પ્રીત બહાલા મારી...	૨૭
યદ ગઈછે નજર મહુની દુખીનીપર અરે કાતિલ ...	૯
દુનિયામાં બરકરારી કોઈની રહી નહીં ...	૪
ધન ધન્ય તે થડી કયાર આવશે ...	૧૭
નહિ મળે કાંઈ હુશિયારી નાકર ફેકટ ફિશિયારી ...	૧૩
નહિ મુજસમ કોઈ અલખેલો...	૩
પડશે નવ કોઈની કુમંગમાં રે લોલ ...	૨૮
પૈસા સમ આ દુનિયામાં સુખ મલે નહીં કોઈ ...	૧૪
પ્રિત કરવી છે રહેલ બધું પણ નિભાવ બહુ મુશ્કિલ ...	૫
બદનામ થઈ દિલ દાગ લઈ દુનિયાથી ગઈ...	૧૨
બલ્લો મને રમ ખાવિંદ હવે બહુ થઈ સજ્જ ...	૧૧
બેજન કરતુક તું કર ઝટપટ...	૭

મને પૈસો પ્યારો છે બાપુ	૧૭
મરે માથો બેનો મારી જરા માંભળો વાત	૬
મારી મહિની મટકી શામે લૂટીરે	૨૬
મુજ મન તુજ પર રહ્યું અટકી	૩
મુખારક રોજ મુખારક આજે	૧૪
મુખ મુખ સાંતું જોએ	૧૬
મળી ગયા આ હામ—જુઓ સહુ	૨૨
મહાત્મા ટૂટી આસની દોરી	૭
મેં આ જગમાં આવિને રૂડાં ન કિંવાં કાજ	૧૧
રે આજ કાલતો ઉઘમ કોડી જપે કોઈ મન માલ	૨૦
રે જુઓ વખત શો આજ્યોઈ ગઈ રૂડી સુદને માન	૧
રે હું કહાં કહું જઈ રોઈ	૪
રૂપે રૂડો કમો બૂડો મોતીનો દાણો	૧૯
સોભ દ્રવ્યનો મળ પાપનું સોભ યુટાવે માન	૧૭
સખી જેમ રાખે પ્રભુ તેમ રહિયેરે	૨૫
સદા સંગત રૂડાંની કરિયે	૨૪
સુરત શુભ સાગી પ્યારીરે	૨૬
હુંતો અલબેલી પૈસાથી પૂર	૧૬

દુખી ગુલનાં ખેલનાં ગાયન.

રાહ ધંગ્રેજી.

નહિ મુજ સમ કોઈ અલખેલો.
અસ જગ સારી ટૂંટી મેલો;
આ સ્વેત બદન ને રંગિન ગાલ,
લગ પરવાનાં કસબી બાલ,
જોઈ પરીયાંબી બેઠાલ;

છે બીજો કોઈ ફાંકડો.—

૧

જ્યમ ભવર કમજ પર નિત ભટકે,
અન્દ જોઈ ચકોરો તન પટકે;
જ્યમ મંધ પર અગણિત આવે માખ,
મુજ પર મોહિત નારો લાખ,
નહિ દેખે તો થાએ રાખ;

છે બીજો કોઈ ફાંકડો.—

૨

સહ ખાત્રી ખીસે દોર દમામ,
હું લપકામાં કાલડી લઉં કામ;
ખાર કોસની સુતી ઉફાંસ,
જે કોઈ રાખી વિસવાસ,
ધીરે તેનું સત્યાનામ;

છે બીજો કોઈ ફાંકડો.—

૩

પરજ—ખ્યાલ.

મુજ મન તુજ પર રહ્યું અટકી,
રહ્યું અટકી ગયું ઝટકી,
ઘડિ ઘડિ પલ પલ—તું વગર નહિ કલ;
મિણુ તન બિન જલ—મરે પટકી—

૪

ખ્યાલ જુદો છે તુજને ખ્યારા,
કે દિલ્લખર છે ધણા મારા,
જો તુ રહે ધમાની—અનુ આપથી બિગ ની,
ભસે રહું સંગ જનની—ભટકી ભટકી— ૨

તું પેણ હેતું કોજે માંની,
છે બીજી નહિ મુજ જાંની,
અક્ષે જો ખરો વચન—ભસે તજુ હું વનન,
જન્ય વનને સજન—છટકી છટકી.—

બૈરવી—ગજલ.

દુનિયામાં અરકારિ કોઈની રહી નહી,
સદા હાં અખતયારિ કોઈની રહી નહી.— ૧

જમશેદ ન જોલાકળી આધોન થઈ ગયા,
સદા આગજલારિ કોઈની રહી નહી.— ૨

યુનખેખથી નેપોલ્યની ગયું નામ નીશાંત,
હાં તાજ ઝો તખ્તદારિ કોઈની રહી નહી.— ૩

બેધુનાહો લંબતી જલોમે તરફડે.
ફરેખ ને અદકારિ કોઈની રહી નહી.— ૪

કિસમતી ધંટી મકને પીસે છે હરદમ,
ખુદા સિવાય ચારિ કોઈની રહી નહી.— ૫

જંગલો—દુમરી.

રે દુખ કહાં કહું જમ રોઈ;
રે ગમખાર રહું નહિ કોઈ. ૬

સ્વપ્ન સરીખું—સદૃ મં દીકું;
માત પિતા સુખ સાધન સાથે દોલત પણ ખોઈ. ૨

પરી અટૂલી—શુધ બુધ ભૂલી;
આ સંકટ આ ખુદા હવે હું કેમ શકું જોઈ. ૩

માંડ—ગરબી.

જગમાં ખોયો જન્મ જોણે—પ્રાત નહિ કરો,
સુખના શરાબથી ભરી—આ જામછે ખરી. ૧

આ જગના આગમાં—સુન્દર જે મૂલ,
પમરેછે સ્વર્ગમાં—પતાલમાં છે મૂલ,
નહિ કામુ કરમાય—તે ન જાયછે મરો. ૨

અતિ મધે સડસે નહિ—જલ વિન કરમાય,
પતઝડી ન તોડશે—સૂર્યથી સુકાય.
લાખ જુગો વહિ ગયા—રહે નિત પમરી. ૩

મિટું મધ તે ફિકું પડે—અમૃત બે સવાદ,
આબે હયાતની તે—સમીપ શી બિસાદ,
હુરો ફરિસ્તાઆબિ તેને સોધે છે ફરી. ૪

એમન કટયાણુ-પદ.

પ્રિત કરવીએ રહેલ ઘણી પણ નિભાય બહુ મુશ્કિલ;
સાચ રહેજો અંત તલક તો દેજો તારું દિલ. ૧

પંચ તજીને જિવતાં જીવત સુણ મરવું પડશે;
એ સઘળું જો સહન કરે તો થાશે તું કામિલ. ૨

સંજ બિજાવી કાંટાની તેપર પડવું પડશે;
અમૃત માની પીવું પડશે વળી ઝેર કાતિલ. ૩

દે દિલ એકજને લલચાતો ના બદ લાલચથી;
નહિ તો મારુલ ખદા થઈ કરશે તુજને આતિલ. ૪

રાહ ઇંગરેજી.

હોમાય — મરે માયો એનો મારી જરા સાંભજો વાત,
મુખા સુધારા ભુંડાએ તો છકાવી અસતરિ જાત.

(કારસ) — જાગિયો સુતો — કુધારિયો રિવાજ,
ખેરે ચૂડા રાજ રડા — છે રાણીનું રાજ.

શારીન — આહ બાનુએ સુણજો મહારી વાત ધરીને ધ્યાન,
રડો સુધારો ભલે જાગિયો તેનું કશું જ્યાં.

(કારમ) — જાગિયો ભલે — સુધારિયો રિવાજ,
ખેરો ભુંડા અંતે જૂડા — છે સંખીનું રાજ.

હોં — આય જમાને જવાન માને પરણીયોની ધાક,
મદ થઈ કુંડીધી બિહ લે અમરૂનો પોશાક. — જાગિયો સુતો.

શીં — કળાવણીએ તોડી છે અળખાએની જંગલ,
ગુલામગીરી તજી મજે છે મંપ ગરીબ અમીર. — જાગિયો ભલે.

હોં — મડમ માહેમો જૂડો પગમાં પટા કમરપર તંગ,
અપ્તર ખેરે બોડીનું જ્યમ સૂર ચટેછે જંગ. — જાગિયો સુતો.

શીં — દુર્ગુણને સદે ત્યાગ કરી સદગુણ જે સજશે નાર,
શાન્તીનું અપ્તર ખેરે સંકટથી પડશે પાર. — જાગિયો ભલે.

હોં — મદોને માથે સહેંતા ને આલે નાજુક નાર,
મડમ કપાલે બાલ કપાલે લડવાને તૈયાર. — જાગિયો સુતો.

શીં — હડાપણથી મુરખાઈ તજી તન સુધાઈમાં છે જોય
હડો ખરા જો લડી જીતીએ તેમાં સાની એય. — જાગિયો ભલે.

હોં — ધરમાં બિચડીના વાખા ને આદસકીમ ખાવા જાય,
મોરવાડીએ કરે ફજેતી લોક હસી બહુ થાય. — જાગિયો સુતો.

શીં — કમળા રોગી પીતુ જોઈ ખુદ એય નહી જાને,
છેદ હજારે ભરી ચારણી દિણે કડવરાને. — જાગિયો ભલે.

હોં — મિલક પોલકો, પોમેટમ, અપ્તર, ખુશબો પર માર,
જિવતાં જહાનમ જાતું હોયતો પરણો સુધરી નાર. — જાગિયો સુતો.

શીં — ખરાપણની ખુશબો તે પમરાવે છે મંસાર,
ધન્ય ભાગ્ય તે ખાવિંદનું જે પરણે એવી નાર. — જાગિયો ભલે.

પરજાં કાલીંગદો—ખહેત.

- મદારો ટૂટી આસની દોરી, દુખ આવ્યું સુખોએ છોડી.— ૧
 મેં તો મનમાંજ આંધી હવેલી. તેમાં બીજી વસી અલખેલી.— ૨
 દિડી સ્વપને મજને રાણી, જાગિ જોજીં સક કુલધાણી.— ૩
 ચટયાં માથે આસનાં વાદલ, વર્ષિ પર ખેતરે દીધાં ફલ.— ૪
 ઉમેદી ફસો ડાલ લાગ્યાં, જ્યાર પામ્યાં બિજીએ આખ્યાં.— ૫

માલકોસ—લાવણી.

- ખેજન કરતુક તૂ કર ઝટપટ,
 તુજને કરવી છે બહુ ખટપટ.
 આ દાવ ફરી નહિ આવે યાર—હિમ્મતથી તું થા તૈયાર,
 બિલ્થો છે બખ્તોનો આહાર—ચાલ હવે ના કર ચટપટ.— ૧
- તૂ દાવખેચમાં છે પૂરો—વળિ દગલખાજમાં છે સૂરો,
 જે નારે તુજને દિધો વચન—મોહિ કીધોછે બિજો સજન,
 ઉડાવ હવે તે ગૂલખદન—ચાલ હવે ના કર ચટપટ— ૨
 આ તાલ ખેડિછે હીક બહુ—વાલ ખેજન કોન્ના જેવો કહૂં.
 બંદા તો કરશે મોજ મજન—બસ ફિરોજને ઝેજ સજન,
 ફતેલની ઉડાવ ધજન—ચાલ હવે ના કર ચટપટ.— ૩

દેસ—પદ.

- જગમાં નહિ કાંઈ વફાઈ મળે, ખમ જોકે બહાર સફાઈ બલે.
 તન ભીતર કપટી—છલ મન લપટી,
 પહાંણુ પ્રાંણુ—કયુ ના પિગળે— ૧
- કિધુ તન મન અરપણુ જેણે,
 કિધી પ્રીતી તેણે જુડી, દીધી ફાંસી ગલે— ૨

રડી તજી હું ફરજદ ખ્યારો,
 તજી હું ધની ધાન ધન ધામ મદા, હા હાય ખુદા;
 હવે રાખજો લગ્ન મારી, સર્જાગત હું તો તમારી,
 ખસ લટકમ—ખમ રખડમ—રઝડમ—પડતી ખડતી,
 ચાહે દુખના વાદલ મુગ્ધ વરસે, હર પગલે—પગલે—
 વરસે વરસે—ઢગલે ઢગલે, તરસે તરસે—ડગલે ડગલે—

દેશ—ગરખી.

કપૂ ફસજો ફરેખે ન કોઈ;
 જશો દુનિયા તજી લાજ ખોઈ. ૧
 જીવો જમશેદ કેવો સુજ્ઞાની,
 રેફરેખે શએતાન માની;
 ગયો બહેરાઈ તજી સુદ્ધ સાની. ૨
 સુણ ફરેખે ફરિસ્તા ફસાવ્યા,
 વળિ રડાયો દોઢખે ધસાવ્યા;
 કહો કેણે ખુરાએ હસાવ્યા. ૩
 ખુરા મિરસાદકે ધાંણ વાળ્યો,
 તિપૂ સુલ્તાન માલકે પાલ્યો;
 કરી તેનો નાશ ફૂર ચાલ્યો. ૪

પીલુ—લાવણી.

અરે હો જગવાલી સુત અરજી— ૧
 મુજ લરયાર વફાને છોડયો ખેવફા મેં જાંની,
 ખોટું લહોમત મેલી તેપર કિધી લાજ ધુલધાંની,
 તજયું શેહેર ને તજ્યો ખાવિંદ તજ્યાં બાલક જાની,
 વિના વિચારે નેકી ને અદ દયાનત મેં પીઝાંની,
 મુજ કીસમતમાં સરજી—૨

લોકો કહેતાં હશે કે બીજા સાથે ગઈ હું ચાલી,
બદ્દેલી મેં તજિને આવક મોટાં કીધાં પાલી,
નિદોશોની ધજ્જતપર મેં ડાઘ લગાડ્યો ખાલી,
જહાલા ખાવિંદ શું તમને બતાડિં સૂરત કાલી.

સદા હું છું તુજ કરજી—૩

ખુદા હવે કંઈ દયા કરો આ મુજ હાસોને જોઈ,
પતીવ્રતા પણ મુરખ પાપણી અરજ કરજી રોઈ,
અક્ષો મહેલત મુજને સવડાં દયા કરો નાં કોઈ,
હુકમ કરોકે ગરક કરે ત્યાં દોળખની બદખોઈ,
છે એવિજ મુજની મરજી—૪

જોગી અસાવરી.

ઓ ખુદા હવે શું કરું—અફસોસ કહાં જઈ મરું.— ૧
મુર્ખપણને પગલે ચાલી—નેક તજ્યો વાલી,
મુજ મુખની ગઈ જાલી—સૂરત કાલી—લઈ કયમ ફરું.— ૨
મહેલ તજ્યો ને તજિ ટુલ વાડી—તજ્યા ઘોડા ને ગાડી,
જઈ પડી નર્ક ખાડી—થઈ હું આડી—દુઃખ દિલ ભરું.— ૩
તજિ આરામી ધજ્જત ખાસી—ખની હવે હું દાસી,
કરજી દુકડા વાસી—રહી બિદાસી—મુર્ખ પણ ખડું.— ૪
જઈ જોડિં ઘણી ફરજંદ મારાં—ફરિસ્તઈ મુખવારાં,
નાખી લ્યાનત તે ખારાં—રહેશે ન્યારાં—કયમ પગ ધરું.— ૫
જે પડશે ધીરજથી રહેવસ—દાસી થઈને રહેવસ,
કોઈને નહિં ઓળખ કહેવસ—ઐરજીજ અસ—હવે નહિ ઉરું.— ૬

જિંઝોટી—ગજલ.

યઈ ગઈછે નજર સહુની દુખીનીપર અરે કાતિલ
અધાં કાલે હતાં સદેકે જીવો આજે કરે બાતિલ.

અરે કિસ્મત ખુરે વખ્તે મને હયાં કાં લઈ આવ્યું;
હતી હુતો હુકમ કરતી ગુનાંમી થઈ હવે હાસિલ. ૨

કહો જાલિમ સતાવે કાં કમોદિની કરી મુજને;
ખિલવતો જે સુરજ મુજ તન કમળ પેરે થઈ વાસિલ. ૩

અરે ચંદા રહેમતથી તું મુખ મારું હસી જોતો;
હવે દીદાર કાં ધુરંદે જરાતો ફેલ ફલક જામિલ. ૪

રાહ ધંગરેજી.

રે જુઓ વખત શો આવ્યોછે ગઈ રડી સુદ્ધ ને માન,
નહિ મળે માન કંઈ મદોને દિયકારાને નહિ નાન;
ગજવે કાંણુ હાથે છૂટા હૈડે પૂટા ધનસાન,
બહુ ગજના ગજ તો ભરે ફાડતાં તથા જાયછે જાન.

(કોરસ) રે સરતાં માન—સોજનાં માન—લ્યો મારા મહેરબાન;
છે સડી મુપારી ઇલાયચી ને સુકાઈ ગયલાં પાન. ૧

જો અસલ કોઈ ખદાદૂર કે જાની કરતા નવાઈ કામ,
તો હાથથી ધન ને જાગીરાયાં મળતાં સવાઈ દામ;
પણ હાલ જુઓ કાગલ ચિથડાં વળિ ચાંદતાણાં ઈનામ,
તે પણ પાંછો જઈ પડશે મહોત પછી સરકારી દામ. ૨

કંઈ સ્ટાર અને કંપેન્યન કોઈ ઇંડયાના જાહેર,
કંઈ ખાંડ ગોળ ને સાકર સાહેબ વંદ્યા સ્ટેરો સ્ટેર;
એ ખિતાબ માંખી ખોલ ઉતારે આ કેવું અધેર,
જ્યમ જમાલ ભેંસ ન પાપ વડું લાવ્યો રાજી થઈ ઘેર. ૩

જિવતો જોખમ ખેડીને જો તમ જાન અચાપો ભાઈ,
તો ગોલ ધાતુના કટકા પામો ચાંદ છાતિ જટકાઈ;
રે ચિથડાં તો ફાટાં ટૂટાં નહિ મળે આધની પાઈ,
હો મુછપર તાવ પેત લઈ ખાલી ખાંકા બનો સિપાઈ. ૪

જો સ્થેર સ્થેરથી રાજા આવે મળે તોપનાં માન,
 તો મનુષ્ય ખેલ ખર ઘોડા ગણશે સ્થાનાને નાદાન;
 તેનો રાજા મહુ ખરચ ચૂકવે ખજવાઈને કાન,
 તારું ભોજન તારો દારુ તું જમ મારા મેજખાન. ૫

ત્રણ વર્ષે સૂતા જાગે સહુને હલી મળેછે સ્થેર,
 વોટર મેળવવા કોર્પોરેટર ભટકેછે ચોમેર;
 નહિ કદર મળે કદ લાયકની છે ખુશામદી અધેર,
 ગાડી બેઝાડી વોટ લેધને સુખ્યે પાઠે ઘેર. ૬

ભૈરવી—મુસ્તઝદ.

મેં આ જગમાં આવિને—રૂડા ન કિધાં કાજ—અફસોસ કરેછ આજ;
 શયનાનને રિઝાવિને—ભવમાં દુઝાડયું જહાજ—અફસોસ કરેછ આજ.—૧

અર્થ જનમ ખાચો—તેં ધરી ભુપર ખાર—કાંચ હો બદકાર;
 પર ધન્ય નારિ મોહયો—ખેલ્યો કપટી સહાજ—અફસોસ કરેછ આજ.—૨

લોકો સહિતો ખોલે—બુઝ્યાનિ દિવાળી—છે ફેલેવત ખાલી;
 ખોલે ન. પાપ બોલે—અંતેજ જશે લાજ—અફસોસ કરેછ આજ.—૩

ખુશિથી માંગુ મર્ગને—પણ આવે કેમ કળ—નહિ પુરી થઈ સજ;
 કળ ન જોસ અર્ગને—યજ દાર નર્કમાંજ—અફસોસ કરેછ આજ.—૪

જાદ મુજ બદ હાલી—સકિ ચેતજો મદા—ન તો ખાફશે ખુદ;
 યશેજ પાયમાલી—જો રૂંશે જગરાજ—અફસોસ કરેછ આજ.—૫

ભૈરવી—૫૬.

બક્ષો મને રજા—ખાવિંદ હવે બહુ થઈ સજા— ૧

નથી મુદા તે નાર—જેને મનાવિયો ખરો ભરવાર,
 તે હુંજ છું બદકાર—જવાબદેસ શું રમ દરવાર;
 હો સુન સુઘડ પતી—જો મુજ કરમ ગતી,
 તેં હુખ ખમિયું અતી—ગાફ કર કહું હું ખતી;
 હું કરસ ત્યાં હુવા—પડી નર્કમાંથી ખ્યારા જાખજા— ૨

તું રાખજો મયા—મુજ પ્યારાં બચ્યાં કિપર સદા,
 હું માંગીને દુવા—ગુનાહનું કરસ કરજ ત્યાં અદા,
 કિરોજ જાલા કિરોજ—યાદ કરસ ત્યાં હરરોજ,
 માફ કરે મુજને તોજ—અંત દુખ કિતરે ઓજ;
 અતાવ ખુશ દિદાર—કે ખુશી થઈ જાઉં સંગ કળાં— ૩

ભૈરવી.

અદનામ થઈ—દિલદાગ લઈ—દુનિયાથિ ગઈ—કપટી કલથી.—૧
 નહિ ધ્યાન કરે—આ હાલ થશે—પમતાઈ જશે—અનને જલથી.—૨
 અહુ ધ્યાન ધરી—તું તોલ કરી—જે વાત કરી—મનના બલથી.—૩
 કપટી જરશે—સુખને તરશે—અંતે મરશે—કરણી ફલથી.—૪
 કીરોજ કહે—દુખ તે નસહે—જે એતિ રહે—કપટી કલથી.—૫

પૈસાના પુંજરીઓના ખેલના ગાયન.

કાલીંગડો—લાવણી.

સોલો—નહિ મળે કાંઈ હુશિયારી, ના કર ફાકટ ફિશિયારી.— ૧

વળિ શાહ બજારી આયો, કે મુજ પર ચુમાન લાયો,
તું શું જાણે પકવાનો, અકઠાઈ મરે છે શાનો,
નહિ કડછી મારી જનની, નહિ રાંધિ શકે એક વાની,
કેહ કેમ બને છે કારી.— ૨

દોલો—એક પદના ચણા મંગાવી, મણુ પોણા મરચાં લાવી,
ઉકાલ ચઢાવી ચૂલે, મરચાં જ્યારે બહુ પૂલે,
ધી નાખી શેર ઘુટાવો, નિમક ખે ફરા ઝુકાવો,
નહિ થશે કયૂ તે ખારી.— ૩

સોલો—કપ ચાહ તે કેમ બનાવે. જે પીતાં મનને ભાવે,

દોલો—કિટલી પાણી લઈ સાબુ. રેડો ચમચો દુધ તાગુ,
નાખી ચાહ તોલો ઉકાળો, પોણું દુધ પાણી બાળો,
પી નાખી ખાંડ ઉતારી.— ૪

સોલો—ફેરીનું આઈસક્રીમ સીતલ, તેં કીધું જા પહેર ચીતલ.

દોલો—લે અંદા કહિ સંભલાવે, પછી સાડી તને પહેરાવે,
સાંચામાં કાપી ફેરી, દુધ અરફ સાથ તે ભેરી,
ફેરવો નિમક છટકારો.— ૫

સોલો—નહિ પલાવ રાંધી જનની, શું કરશે તું બિરિયાની,

દોલો—વાહ વાહા કિક દોંગ ભગાવી, શીખે છે મને રંગાવી,
શું સંધો ઇજમ કહીને, હું ભુખે મરું રવડીને,
સમજું છ તાલ હું ત્હારી. ૬

ખમાંચ--જલો--૫૬.

મને પૈસો પ્યાદો છે બાપૂ; જીવ જીવ લલે—નહિ પધ આપૂં.—૧
 સગો બાપ કે લાઇ ન જોઉં; આવે તેનું ગલું કાપૂં.—૨
 ગરજી જળમાં કરજી ફસાવી; તાલ કરી રસ્તો માપૂં.—૩
 આડો અવડો હાથ ફેરવી; પડયું ખડયું સકે ચાપૂં.—૪
 ધન મેલવવા લુહું ન ચૂકું; માંગે તો હું લશં ડાપું.—૫

જાગી આસાવરી--૫૬.

સ—મુબારક રોજ મુબારક; આજે;
 હમે ગાયે તમારે કાજે.—

૧

સ—સદા સુખી રહિ ન્યામત ચાખો કિર્તી જગતમાં ગાજે;
 જ—કાલે મારી ગિબત કરીને—આજ વખાણિ ન લાજે.—૨
 સ—ખુદા ચૈન આરામી માથે—વરશો વણાં નિવાજે;
 જ—કહયો જેણે લુટો હતો તે—આજ લલો ન બિરાજે.—૩
 સ—દર્દ બલાઝ્મો નાખુદ થાઝ્મો—સુખ તમ પર નિન રહાજે;
 જ—કાલ સરાપો દેઈ લાખો—આજ બજો છો દહાજે.—૪
 સ—ચાલો હુરરે પુકારે લાઇ—તન મન ઝમેક અવાજે;
 જ—માન મક એ છે પૈસાને—મુજને તો નહિ છાજે.—૫

રાહ ઇંગરેજી.

બચુ—પૈસા મમ આ દુનિયામાં—સુખ મલે નહી કોઈ;
 પૈસો છે સકથી આલે—નાખે એખો વોઈ.

કોરસ—પૈસા પૈસા પૈસા પૈસા—પૈસા નીમ ખુદા;
 પૈસા પૈસા પૈસા પૈસા—પૈસે દોશ જુદા.—

૧

- જર—પૈસો પૈસો ના કરાજી—છે હાથોનો મેલ;
પૈસાદાર સુચુણ વિન તો—છે સણગારેલો મેલ.
- કોરસ—પૈસા પૈસા પૈસા પૈસા—પૈસા રહે ન મૈદા;
પૈસા પૈસા પૈસા પૈસા—પૈસે જૂઠી અદા.— ૨
- અચુ—પૈસો સંકટ ટાળે સહ—પૈસાથી અચશે લાજ;
પૈસો દુઃખ નિવારીને—પૈસો સહ કરશે કાજ.— ૩
- જર—પૈસો પાપ કરાવે બહુ—પૈસાથી છે કંકામ;
પૈસો લટકાવે સૂળી—પૈસાથી સત્યાનાસ.— ૪
- અચુ—પૈસો દુશ્મન દોસ્ત કરે—પૈસે આવે સહ પાસ;
પૈસો વનમાંથી પોસાએ—પૈસે સહ જન દાસ.— ૫
- જર—પૈસા કરતાં ઇલમ વડો—નહિ છે તેની કંઈ દેહસ્ત;
પૈસા વિન જનમ સુધારીને—ઇલમ પ્હોંચાડે અહેસ્ત.— ૬
- અચુ—પૈસો ઇલમ ખરીદ કરે—પૈસાએ મળશે માંન;
પૈસો ધરમ સિખાડે સહ—પૈસાએ અચશે જાંન.— ૭
- જર—પૈસો ફિકર કરાવે ને—પૈસો બળિ યાશે ખાખ;
પૈસો ચોરો લૂટી લેશે—ઇલમ સદા ફૂળ ચાખ — ૮

પ્રભાત—૫૬.

- આજ આગ લાગિછે—જીવદાઇની આ તનમાં;
મ્હોળતનો મેવો તો—બળેછે દુખ વનમાં.— ૧
- પ્રેમના તું પાંતીથી—ખુન્નવ પ્યારા લનમાં;
ન તો ભરમ થઇ, આસ—રહેશે મનની મનમાં.— ૨
- ચિત મારું સદા રહ્યું—ધનનાજ પ્રેમ ધનમાં;
મોર જેમ મધન થાય—મેઘથી શ્રાવનમાં.— ૩
- પ્રેમને હું દેહડે ધર—ધ્યાન સુભજનમાં;
મિટે પ્યાસ એજ આસ—કાંચલની ધનમાં.— ૪

કાફી—હુમરી.

હું તો અલખેલી પંસાથી પૂર;	
મુજ મુખ પર ચમકે લાલમિ નૂર.—	૧
કોન બિજી છે મુજની ખરોખર;	
ખરચે નાખું કહાડી ગરોગર;	
લાખ કિન્મત મુજ મહેલની ધૂર.—	૨
સહ કહે મજને મોટાં બાધ;	
આવે જ્યાર મજખમાં રાધ;	
ગુસ્સો જોઈ સહ ત્હાશે દૂર.—	૩
હાથો જોડી આગલ આવે;	
પગે પડી સહ મને રિઝાવે;	
સહામદા, સૌદાગર, સૂર.—	૪

કાહાનરો—૫૬.

મુરખા મુખ સાંનૂ જોએ;	
ચાલ ઝડપથી દાવ માંડ.—	૧
પાત્રા જ્યાર હું નાખું દાવ પર—છકથી બાજી ખોઝેર;	
એક ઘડીમાં માફ થઈને—હારિ રખે તું રાએ.—	૨
એસ એસ ખાલી તું મુજને—દમ ભરાવે તોઝેર;	
હુખ દોરામાં રખે રડીને—આંસૂ મોતી પોઝે.—	૩

પીલુ—ગજલ.

ખુશી ખુરમી કરે યારે—અહાહાહા અહોહોહો;	
જિગરના દર્દને ટારે—અહાહાહા અહોહોહો.—	૧
શરાબી જામ ઝાડી ભર—હરખથી ઉછલે જીગર;	
ખરાંડી લાવની સારે—અહાહાહા અહોહોહો.—	૨

મિયા સાહેબ મળા હૈ કયા—પદા તાનિઆ વાઘવ તરિ ધ્યા;
મિદા છે સવાદ કે ખારો—અહાહાહા અહોહોહો.— ૩

કકર મધપાન ખપેઆંકે—એંટાણ કોંઈ કરે નાંકે;
ચિંજ તોજો મું કર કારો—અહાહાહા અહોહોહો.— ૪

ગુગલી ખેલ કિસ્મતનો—વગર રંજે નફા તમનો;
જિતો કોઈ, કોઈ હારો—અહાહાહા અહોહોહો.— ૫

રાગ કાફી—૫૬.

ધન ધન્ય તે ઘડી ક્યાર આવશે;
મુજ મનની મુરાદો બર લાવશે.— ૧

ધનજીશાહનો મેં હાથ ન લીધો;
ન ધાર્યું કે ધિક્કાર જોજ વાવશે.— ૨

એમના લલાંતું કાજ કિધું કે;
મને પરિં બધાં સુખ ગુમાવશે.— ૩

ધન ધન બહાલા અનમોલ ધન તુ;
ફરી ક્યાર પ્યારથી ખુલાવશે.— ૪

સઘલો ખુલાસો કરવા તેને;
ખુદા ક્યાર લાગ લલો ફાવશે.— ૫

માતાજીને માસાનો ડર;
મિટાવી ખુદા ક્યારે પરજાવશે.— ૬

રાહ ઇંગરેજી.

લોભ દ્રવ્યનો મૂળ પાપનું—લોભ લુટાવે માન;
લોભ કરાવે ફિકર ધણીને—લોભ કરે એજન;
લોભ તબવે પુન્ય લલાંને—લોભ સખવે પાપ;
લોભ ખુદાને વાચરાવેછે—લોભ જગતનો આપ.— ૧

લોભ દેખતો કરે આંધળો—લોભ પડાવે વેર;
 લોભ કસોટી ખરાપણાની—લોભ ખુદાનો કહેર;
 લોભ હેસ્ત દુશમન કરશેને—લોભ કરે સુખ દૂર,
 લોભે જનમ અકારત જાએ—લોભે ધજજત ધૂર.— ૨

પાર પડે જો લોભ નેકિનો,
 રહો કરી દિન રાત;
 સીધે રસ્તે સ્વર્ગ પહોંચશો,
 નામ થશે વિખ્યાત;
 દળશે આકૃત બન્ને જગની,
 કરશે જો રખ લોભ;
 મંડલીમાં માનપા મશે,
 શીરોજ લોભે શોભ.— ૩

ખરીદેલા ખાવીદના ખેલનાં ગાયન.

કાલીંગડો--લાવણી.

રૂપે રૂડો કમ્મે ભૂડો માનીનો દાણો;
છે કોઈપણ મુંબદમાં સુખલા જેવો સ્વાણો.— ૧
કાજખોરનો ધંધો મારો—છે સદૃશી જે નેક,
કોઈ જોડાં તોડે પણ—અંદા જોડે કષ્ટ ઝેક,
વર કન્યાના માઆપોને—નાચકે હાથો પર,
સોનાના દોરડાં બનાકે—રૂપાના દાદર;

જુલ.

બદસૂરત કોઈ કહું બહુ રૂપાળી,
ગોરી કન્યા છે કહું હોય જો કાળી,
પૈસાઝમે પૂર કહું હું ભપકો ખાલી,
ધર પુછતો આવે, જાકેં જૂલી ફાલી,
લલા લલાને ફસાકે હું—હોતો કાં નહિ રાણો.— ૨
પવન જેઠ હું પીઠ ફેરવું—સમે અગ્નિ કાજ,
તેમાં જો સપડાઈ ગયો તે—ગઈ શું મારી લાજ;
લગન થયાંકે તુરત રૂપૈયા—માથું હાથો પર,
પછિ મુરદાંઓ બહેસ્ત કે—જાવો દોજખ અંદર;

જુલ.

કોઈ જોડું જો બને કદી સુખવાસી,
તો બંદાને આબરૂ મળેછે ખાસી,
કોઈ જોડું જઘડાવી કરે ઉદાસી,
છતે ભોજને રાખું હું બેહુ ઊપવાસી,
હુંજ જોડુંને કારજ તોડું—બનું હું અંજણો.— ૩

રાહ ઇગરૈજી.

રે આજ કાલતો ઉઘમ છોડી જાપે કોઇ મન માલ્ય,
આવા બેઠા તપ કરે તેમ ધક હરામના ધન માલ્ય ;
ધન ફોકટતું ભટકી શોધે જ્યમ વાધ ફરે વન માલ્ય,
જો ઉઘમ કરવા કહો ધડધડતી તાવ ચઢે તન માલ્ય.

(કોરસ) આળસથી ડુબશે ભવસાગરમાં ઉઘમથી તરશે;
આક્રતમાં પણ તે સાહેબ તારો સદા હાથ ધરશે. ૧
હાથો જોડીને કરે કોઇ તો અરજ ખુદાને એમ,
તું કર મુજને તાલેવર અચખુચ દેખું સ્વપનો તેમ;
નાખો તોડા રૂપિયાના મુજપર વરવા વરસે જેમ,
નહિ મુરખ જાણતો તોડા પડશે તો તે જીવશે કેમ.

(કોરસ) આળસથી ડુબશે ભવસાગરમાં ઉઘમથી તરશે;
આક્રતમાં પણ તે સાહેબ તારો સદા હાથ ધરશે. ૨
ધેણા સમ આસમાનને ધુરકે હરથે વાદળ જોઇ,
સટ્ટો કરતાં વરષાદતણો ઝવડે રખ સાથે કોઇ;
વળિ અફિમ શેરના સટોરિયા સાંભી દોલતને ખોઇ,
તેજી મંદીના સ્વપના જોઈ પડે નિંદમા રોઇ.

(કોરસ) આળસથી ડુબશે ભવસાગરમાં ઉઘમથી તરશે;
આક્રતમાં પણ તે સાહેબ તારો સદા હાથ ધરશે. ૩
પથર સાથે માંયું ઘસડી કહિ કોઈ જોડે હાથ,
સસરો તાજો ખઘરી ખુબસૂરત બક્ષો મુજને નાથ;
વળિ કોઇ મુરખને વાડી ગાડી લાડી જોયે સાથ,
સહુ હરામ ઉપ્પર હાથ મારવા જખરી લોડે આથ.

(કોરસ) આળસથી ડુબશે ભવસાગરમાં ઉઘમથી તરશે;
આક્રતમાં પણ તે સાહેબ તારો સદા હાથ ધરશે.— ૪

જિંઝાટી—ગરબી.

કલજુગ તારી—રચના ન્યારી; ભેદ ભરીછે ભારીરે.	૧
પાપી નાવ તરેછે દરિયે, પુન્ય કુખે દુઃખ્યારી રે; ઉઘોગી તો ભૂખે તફ્ટે, પેટ ભરે ધૂતારી રે.	૨
સખી શેઠિયા વાડી વેચે. ઘર બાંધે ભીખારીરે; શેઠાણીની માડી મરેલી, ચાકરડી જરતારી રે;	૩
કુળીનને સહુ ભુલી ગઈને, ધનથી બાંધે ચારી રે; પતી લગ્નરો રૂપિયા માગે, જો પરણે કુમારી રે.	૪
દેવળ દેહરે દરશણ બ્રહ્માને, ચોરી કરે ભજનારી રે; ધૂપ દીપ તો ક્યાંથી લાવે, ભૂખે મરે પૂંજરી રે.	૫

દેશ-લાવણી.

જુની આંખે નવો ઢંગ આ જુવો જમાનાનો; દમડીની ડોસી મુંડામણુ ખરચ સવાકાનો.	૧
ભુખે મરીને મોંજ કરેછે બપકાના ગરજ, પચાસનો તો પગાર સો ક્યાંથી લાવે વરજ; બે રૂપિયાની સાટિન સિલાઈ દસની લે દરજ, આખે કપડે છતે સેંકડો ધિગડાં પર મરજ; મોભ કપાવી ગિલ્લિ ધડાવે કોઈ નાદાનો.	૨

નક્કર વાળા સોનાંનાની ઘણામણો સસ્તી,
ગમતા નહિ એ વધતીનાં લખખણની છે મસ્તી;
ઘડાઇ ચાલી તોલે વીસ રૂપૈયા પર ખસ્તી,
સોનાં કરતાં દોઢિ ઘડાઇ પર ડાંકતણી વસ્તી;
મોઢી માટી લેછે, વેચી સસ્તો મોતી દાંણો. ૩

સો મેળવવા હવેનર ખોએ કોરટમાં જાઈ,
માંડવાળ કરવા ધરમેજે સમજે નહિ ભાઈ;
કાળા જલ્લા યલૂ કોથળા ગયા દ્રવ્ય ખાઈ,
એ લડતાં તો ત્રીજે કીધી કમાઈ હરખાઈ;
જિતશે તોપણ જોડા ખાશે સમજે તે સ્થાનો. ૪

સોનું કાઢવા ધરતીમાંથી તેના કાઢ્યા શેર,
દ્રવ્ય આપતાં કાજ કંપની સ્થાપી સ્ફેરો સ્ફેર;
લાખો ખર્ચી રાખો કીધી ચઢી હેમની હહેર,
થાપણ ડબી દસ વીશ તોલા સોનું લાવ્યા ઘેર;
ખરો કાઢતાં ઉઠે પેહો ભરાઇ ગઇ ખાણો. ૫

મુલતાની--૫૬.

મેળિ ગયા આ દામ—જુઓ સહુ,
મેળિ ગયા આ દામ. ૧

મોટા મોટા મહેલો આંધી—લખપતિ રાખ્યાં નામ,
પણ વાયુ સ્થળ જળનું પ્રભુને—દીધું ન દમડી દામ. ૨

ખાટલીવાલા જેવા શેહો—ધર્મિ કરી શુભ કામ;
અંતે કાળ શરણ થઇ કીધો—વાસ બેહેસ્ત મુકામ; ૩

બક્ત રાત દિન ભક્તિ કરીને—તંનથી કાઢ્યા ધામ;
તજિ જગની જૂઠી માયા, ભજિ—માળા આઠો જામ. ૪

જે આવ્યા તે જશે એ પથ—છોડિ જગતનું દામ;
ધરણી માતને અરપણ થાશે—હાડ માસ ને આમ. ૫

કાફી--ગજલ.

મુશાલ રેહજો જોડું કાયમ—હોજો શાદી ખ્હાર મુખારક;
 અએશો અમરતથી રહો કાયમ—રહેજો મદા દીદાર મુખારક.—૧

મદા સુખો રહી જિવતાં રહેજો—કદી બલા આફત ના રહેજો;
 હલી મલી દેજો ને લેજો—એક બીજનો પ્યાર મુખારક.—૨

દર્દ ગમી મજી દક્ષ થાજો—કદી ખુદા ના ખક્ષ થાજો;
 દુનિયાના સજી નક્ષ થાજો—નેકનિા સંસાર મુખારક— ૩

જિંઝોટી--જિલ્લો--૫૬.

જગમાં લરીછ ભુંડો ઠગાઇ;
 લરોશો કદી ન રાખો ભાઇ. ૧

ભાઇ ખ્હેનને માત પિતા શું.
 ધુળની સર્વ સગાઇ;
 અજાણની ગારે ધન જોઈ.
 સહુ ફહે મારી મમાઇ. ૨

દાઢ દાંતને મંજન કરતાં,
 નિત્ય સવાર ગુમાઇ;
 ગરજ સમેં ખડુ દુઃખ દેઇને,
 મલો ચાલતી યાઇ. ૩

પેટ શેકની વેઠ કરતાં,
 સર્વે ખોઇ કમાઇ;
 લેશ વાર ભોજનને લાગે,
 પડું પગે ફસડાઇ. ૪

માંલળ બાઇ જીવાંની સુંદર,
 એ પણ જૂઠ જણાઇ;
 આ તન જે તું તારું ફહેછે,
 એમાં નથી સમ્મ્યાઇ. ૫

ગૌરી--સાવણી.

ફલાણી શું કહું હું મારી;
નહિ મળે નસિયની યારી. ૧

કદ લાગ્યો તરકટ કીધાં,
કદ જનને ફાંસી દીધાં;
પણ અંતે થયો લિખારી.
હું કેવો કાળિય યારો, ૨

કે દૌસે બતાડું તારો;
એવી મારી હુશિયારી. ૩

મુ'બદલામાં છું જાણીતો.
સૂરતમાં પણ માંનીતો;
આગળે સદૂ નરનારી. ૪

છે કાળ ચંદ્ર શું મારો.
બેઠો કે ફેલોની યારો;
રઝડું ઝડકું જ્યાં ધારી. ૫

નહિ જરા પામ્યો સૂરતમાં,
ખાસડાં પેડયાં મૂરતમાં;
યદ લંગ કિમેદો સારી. ૬

હું હવે વરોદ્રે જઈને,
કેકીની ખખરો લઈને;
અસ માઈ તડાકો ભારી. ૭

કાલિંગરો--દાદરો.

મદા મંગત રડાની કરિયે—બૂલોચી ડરિયે. ૧

વનનું ચંદન ઝાડ તો—દે મહુતે શુભ વાસ;
દુરગધી ત્યાગી સદુ—વૃક્ષો પમરે પાસ. ૨

- લક્ષો લલાઈ ના તજે—કુમતી દુરગ્યાચાર;
કુળિન સ્ત્રી ન લગ્યા તજે—વેશ્યા નિત સણુગાર. ૩
- સંગત જોવાની કરો—તેવા થાણા ભાઈ;
મુંગાને સમજવવા—જીલ તજે ચતુરાઈ. ૪
- મુંગત રૂડી સાધતાં—જનશે ખૂરા ઢંગ;
કાચો ચૂનાને મળી—લાલ દિપાવે રંગ. ૫
- રૂડાંથી રૂડાં બને—સદગુણ રહે નિભાઈ;
જે દિવડે લાખો બને—તેજ ઘટે નહિ કાઈ. ૬

સિંધુ ખરવો--ગરબી.

- સખી જેમ રાખે પ્રભૂ તેમ રહિએ રે;
સુઃખ સાથે દુખો પેણ સહિએ. ૧
- દિન કોઇ ગાડિએ ફરિએરે,
કદિ તડકે પગાથી વિચરિએરે;
દુઃખ દિલમાં કદી નહીં ધરિએ. ૨
- નહીં રોજ મળે મીઠાઈરે,
કદી વાસીઓ દુકડા ખાઈરે;
મંતોષી રહેજો આઈ. ૩
- જરતારી પહેરી સાડીરે,
નવ ગરવી થશે જઈ વાડીરે;
છે લાખ નદીઓ આડી. ૪
- બની શેઠાણી કામ કહિએરે,
કદી ચાકરડી થાઈ રહિએરે;
સંતોષ ધરી મહુ મહિએ. ૫

સૂર્ય ચંદ્રશે ઉંચો મધ્ય દિશેરે, પણિ આયમતો પણુ દોશેરે; રહેશે ન નીચે ચઢી રીસે.	૬
પ્રભૂ ચહાશે તેમજ થાશેરે, રંક રાય થઈ પણુ જાશેરે; ગમ રાજ ખોઈ કોઈ ખાશે.	૭

ભૈરવી--હુમરી.

મારી મહિની મટુકી શામે લૂટીરે.—	૧
જુઓ સખી શો હાલ કિયાકો મોતન માળા ટૂટીરે.	૨
દૂધ દહીની ધાગર મારી મસ્તક ઉપર ટૂટી રે.	૩
શામ સુન્દરનાં દર્શન કીધાં દરિદ્ર દુખથી છૂટીરે.	૪

ખમાચ--હુમરી.

મુરત શુભ લાગી પ્યારીરે—મતવારી; પ્રીતમ મહુ તારી બલિહારી.	૧
વિણ દેખે ન કંઈ ભાવે, પ્રિતમ કાં મુજને તરસાવે; કોઈ જાઈ કહો તુરત આવે, મરં તે વિણ દુખિયારી.	૨

ભૈરવી--૫૬.

જગત સુખ નારિ સમાન ન કોઇ, સરસ મંસારી એ ખુશખોઇ.	૧
મિત્ર સગા મહુ સુખના સાથી, કરશે તે બદખોઇ; મૃત્યુ એક એ સારી તમારી, ન તજે આફત જોઇ.	૨
જળી બળી કમું સાંજ સમે પતિ, ધર આવે ધન ખોઇ; મધુર પ્રેમરસ પ્યાસો પાર્શ્વ, દિલ દુખ નાખે ઘોઇ.	૩
સુખ ગોરમની રવે જગતમાં, નારી હાથ વસોઇ; દુખ બાગે પલુ અમૃત ફળની, નારે વસો ખોઇ.	૪
ધરિ સતોપ આસુ આફતનાં, ધીરજ ધાગે ખોઇ; ધન્ય નાર જે દુખ વેરે, પલુ ગદાર જણાય ન રોઇ.	૫

મુલતાની--૫૬.

તમસાથ લાગી પ્રીત—જહાલા, મારી તમ સાથ લાગી પ્રીત.	૧
ગળે લગાડી ગરદન મારી, કહ્યા ગાંમની રીત; કઈ એવડી ચૂક પડીકિ, કમું તમારું ચિત્ત.	૨

તમ વિન ભોજન કેમરે લાવે,
રહિ શું કરું મંડિતઃ
તમ વિયોગ અંતર ધોરે જેમ,
લોખંડ ખામ્મ કીટ.

૩

મીણુ મમાન જે લેહું તમારું,
કીધું અરજથી અજીત;
લાય જોડિ હું વિનતી કરંછું,
કાંચ કરેછો ઝીત.

૪

પતિવિન જગમાં જિવતર જાણે,
પાયા વિનાની લીત;
જુઓ સ્વામિ તમ મેલી ગયાતો,
આંસુ વહેછે નિત.

પિલૂં-ગરબી.

પડશે નવ દોષથી કુસંગમાંરે લોલ,
મદ્યુણુ તજશે લાખ—યશે ખાખ;
નીતિ ભંગમાંરે લોલ.

૫

બેરડીનો સંગ કરી કેળ દુટેરે,
હિંગ બેળ્યું અતરથી દુરગંધ છુટેરે;
પતંગ થશે કાળી—જશે લાલી,
ગળી રંગમાંરે લોલ.

દૂધતો ખટાસ સંગથી ફના થશે,
છાંચ સુતો નીમની મોં કડવું થઇ જશે;
અસ્વ અસિદ્ધ જાત—કસે લાત,
અરે સંગમાંરે લોલ.

૬

મેળિ જળો છાતિપર ન દૂધ ધાવશે,
 યુરાર્ધમાં યુરો રિજે ભત્રું ન ભાવશે;
 નાગ દૂધ પાન—કરી પ્રાણ,
 લિઝ્મે ખંગમારે લોલ.

૪

વસાઈ વાંસ વન ફિરોજ મંધુ આળશે,
 જાડ ભલાંને જુઝ્મે નેફા શું આવશે:
 જોડે જાડ ત્રાલ—થશે આળ,
 સુંદર નંગમારે લોલ.

૫

